

ANMELDELSER.

A. BERTELSEN: FUGLENE I UMÁNAQ DISTRIKT.

(Særtryk af Meddelelser om Grønland LXII., København 1921.)

Saa længe Grønland har været koloniseret, har Studiet af Fuglelivet haft ivrige Dyrkere blandt de Danske, som har boet eller rejst der oppe, og der er vel næppe nogen anden Dyreklasse, om hvis Udbredelse og Forekomst i Grønland man ved saa god Besked. Nu er det jo slet ikke saaledes, at Grønlands Fugleverden i og for sig er meget righoldig; Arterne er faa, selv om nogle af dem findes i stort Tal, og ligefrem fristende for en Ornitholog synes Nordgrønland ikke at være om Vinteren, naar Havet er tillagt, og de eneste Fugle, der træffes paa Landjorden, er Ravne og Ryper.

Bertelsens Afhandling beskriver Fuglelivet i Umánaq Distrikt, der ligger mellem 70 og 72° n. Br., et Bjergland, indskaaret af Fjorde, med et Klima, der egentlig ikke minder om Rivieraens, idet Aarets Middeltemperatur er \div 6° og Antallet af Frostdage ca. 275. Om Vinteren ses Solen ikke i 65 Døgn; til Gengæld lyser Midnatssolen i 73 Døgn. I denne ugæstfri Landsstrækning er truffet 57 Fuglearter, hvoraf 21 er almindelig ynglende, medens 23 mest er tilfældige Gæster.

Ved Omtalen af de enkelte Arter anføres, foruden det danske og det systematiske, tillige det grønlandske Navn med en velkommen Oversættelse. For Ynglefuglenes Vedkommende er der afsat nøje Angivelser af Ynglepladserne paa et Bogen ledsagende, større Kort; desuden viser talrige, mindre Kort Ynglepladserne for den enkelte Art; fremdeles er i en Liste angivet Navnet paa Ynglepladserne og Tallet af de paa hvert Sted ynglende Arter, noget som næppe nogensinde før er sket i en saadan Udstrækning hverken i Grønland eller andet Steds; dette betyder en overordentlig Lettelse for alle kommende Ornithologer, som vil studere Fuglelivet i det samme Distrikt.

Der er altsaa herigennem givet en fuldstændig omend selvfølgelig skønsmaæssig Optælling af, hvor mange Ynglefugle der i det hele findes i Distriktet; man faar at vide, at der yngler ca. 50,000 Par Stormfugle og 150,000 Par Rider (Tretaaet Maage), hvoraf de 100,000 paa et enkelt Fjeld, medens Lomviens Tal gaar op over 500,000 Par, hvoraf den halve Million yngler paa et Sted, Sagdeleqøen, en Yngleplads omtalt for over hundrede Aar siden; Beskrivelsen af dette Fuglefjeld er højst fornøjelig.

Der er mange interessante Enkeltheder at læse om i Bertelsens Afhandling; han behandler Spørgsmaalet om, hvorvidt Graamaage og Hvidvinget Maage er den samme eller to forskellige Arter, og kommer, omend med forsigtig Udtryksmaade, til det Resultat, at de er artsforskellige, men ikke har noget konstant Skelnemærke ud over Størrelsen, særlig Næblængden. Maalene, der viser, at den mindste Graamaagehun har større — ganske vist kun lidt større — Næb end den største Han af Hvidvinget Maage, ser bestikkende ud;

man kunde ønske, at der havde været flere af dem. Mon der i den øvrige Fugleverden findes noget tilsvarende, at to Arter, der lever samme Sted, ligner hinanden i alle Henseender, i Ydre og i alle Dragter, endog i Levevis, men kun er adskilt i Størrelse?

Bedrøveligt er det at erfare, at der nu ogsaa kan tales om en mulig Forsvinden af ynglende Arter i Grønland, at Skarven skulde være truet, og at Lunden maaske kan følge efter; naar der antydes, at Ederfuglen mulig vil blive Nr. 3, bidrager dette unægtelig til at forstaa, hvorledes Fugle, der, som Vandreduen, har eksisteret i uhyre Masser, har kunnet gaa fuldstændig til Grunde; for 30 Aar siden vilde en saadan Tanke, som at Ederfuglen skulde blive udryddet i Grønland, have været umulig, selv om man nok vidste, at dens Tal var aftaget.

Hvidsiskenen, et Navn Forfatteren bruger under Billedet men ikke i Teksten, regner han for en Race af Graasiskenen; den er dog vist en rigtig god Art og skiller sig baade i Udseende og Levevis meget stærkt ud fra den i Sydgrønland almindelige Form af Graasiskenen; man tænke blot paa, at de sydgrønlandske Graasiskener alle forsvinder om Vinteren, medens i hvert Tilfælde et stort Antal Hvidsiskener overvintret i Nordgrønland; nyere systematiske Forfattere som Reichenow og Hartert regner ogsaa Hvidsiskan og Graasiskan som artsforskellige.

Af Forfatterens Optegnelser fremgaar det, at Trækfuglene besynderligt nok ikke kommer saa meget senere til Nordgrønland end til Sydgrønland, og at Yngletiderne i de to Landsdele ikke synes at afvige meget, ja endda at være fuldt saa tidlige i Nordgrønland som længere Syd paa. Hvidsiskan og Snespurv yngler først i Juni, og af Ravn har Forfatteren faaet Æg den 8. April, paa en Dag, hvor Temperaturen var $\div 22^{\circ}$, et Standpunkt, den holdt sig paa Maanedens ud.

De, der blot kender noget til Fugle og særlig lidt til Grønlands, vil have Glæde af mange Enkeltheder i Afhandlingen; de overordentlig smukke Fotografier, der i saa rigelig Mængde ledsager Teksten, vil gøre, at andre end Ornithologer vil kunne have Fornøjelse af den. Der er Billeder, hvor det landskabelige spiller Hovedrollen, og andre, hvor Fuglene er det overvejende; en stor Del af Billederne er Hellsidesbilleder, bl. a. visende Fuglenes Ynglen paa Fuglefjeld; Reproduktionen af Billederne er fortræffelig.

O. Helms.

C. A. RASMUSSEN: DANSKE FUGLE. ET HALVT HUNDREDE BILLEDER AF DANSKE FUGLE FOTOGRAFERET I NATUREN.

G. B. N. F., KØBENHAVN 1923.

Lærer C. A. Rasmussen i Faaborg har udsendt en nydelig, lille Bog med Fotografier af forskellige Fugle. Forbilledet for Bogen har været de bekendte, engelske Smaabøger »Gowans's Nature Books«, og

saavel Format som Udstyr er meget tilsvarende. Der er Billeder af følgende Arter: Vibe, Rødben, Ryle, Dobbelt Bekkasin, Præstekrave, Engpiber, Bynkefugl, Lærke, Spætmejse, Svane, Tornirisk, Gærdesanger og Stær. Fotografierne er udmærkede og Reproduktionen er, særlig naar Hensyn tages til Bogens billige Pris, gennemgaaende upaaklagelig. Billederne vidner om, at Forfatteren er i Besiddelse af stor teknisk Færdighed og af den Taalmodighed, der er nødvendig for at fremskaffe saadanne Fuglefotografier. Den foreliggende Række Billeder af Vibe afgiver saaledes et smukt Bevis i saa Henseende. Bag i Bogen findes en kortfattet Tekst, der paa en fornøjelig Maade beretter lidt om de forskellige Arters Levevis.

Den tiltalende, lille Bog kan varmt anbefales enhver Naturven, og man maa ønske den størst mulig Udbredelse, saaledes at den snart kan blive efterfulgt af andre Bøger af lignende Art. Forfatterens Dygtighed som Fotograf og Erfarenhed som Ornitholog bevirker, at en Fortsættelse maa imødeses med Interesse.

P. Jespersen.

A. KLØCKER: DANSK ORNITHOLOGISK EXKURSIONSFAUNA.

KBHVN. 1923, G. E. C. GADS FORLAG.

Det foreliggende, lille Hæfte, der ikke er noget originalt Arbejde, indeholder i Nøgleform en Bestemmelsesliste over de danske Fugle, med Undtagelse af enkelte meget sjældent optrædende Arter; desuden giver det ved de enkelte Arter korte Beskrivelser af de karakteristiske Dragter, men samtidig desværre ingensomhelst Oplysning om vedkommende Fugls Forekomst og Hyppighed. Det synes nærmest beregnet som Vejledning for de første Begyndere og kan, som Følge af vor hjemlige Litteraturs Mangelfuldhed paa dette Punkt, sikkert ogsaa i saa Henseende være til adskillig Nytte. For viderekomne, der navnlig ønsker nærmere Oplysning om de forskellige Dragter og Racer, frembyder det derimod næppe synderligt af Interesse.

R. H. Stamm.

FORENINGSMEDDELELSER.

MØDER.

I Tidsrummet Januar—April 1923 samledes Foreningens Medlemmer 5 Gange; de egentlige Møder afholdtes i Universitetets zoologiske Studiesamling, Nørregade 10, der, ligesom tidligere Aar, ved Professor, Dr. Ad. S. Jensens Velvilje, var stillet til Foreningens Raadighed.